

11 timmars dygnsvila krav i nya arbetstidsregler

Minst 11 timmars dygnsvila och högst 48 timmars genomsnittlig veckoarbetstid. Sådana nya arbetstidsregler införs förmodligen från den 1 juli nästa år. Även för läkare.

Regeringen beslutade förra veckan att lämna sitt förslag till lagrådet för juridisk granskning. En proposition kan väntas i höst.

De allra flesta läkare kommer att beröras på ett eller annat sätt. Den stora skillnaden blir regeln om 11 timmars dygnsvila. Den innebär att den komplidighet man tjänar in under nattjouren måste tas ut i direkt anslutning till jour. Det blir svårare att samla komplidighet på hög, säger Eva Nilsson Bågenholm, ordförande i Läkarförbundet.

Hon anser inte, som Landstingsförbundet, att förändringarna kräver ytterligare 3 000 läkare. Men arbetet måste organiseras annorlunda. Mer arbete får utföras dagtid. Schemalagda jouter tror hon inte behövs, men jourssystemet behöver ses över.

Man måste ifrågasätta alla jourlinjer man har.

I det gällande läkaravtalet rekommenderas att arbetspass inte överskrider 18 timmar, men arbetspass på både 24 och 28 timmar förekommer idag. Enligt kanslirådet Anders Stålsby på Näringsdepartementet ger 11-timmarsregeln utrymme för ett arbetspass på 26 timmar, det vill säga om ett 13-timmars arbetspass läggs på var sida om midnatt med 11 timmars vila före och efter.

Självklart kan man använda det som ett undantag i de fall där det krävs, men

»Neddragning ter sig nu ännu mer oklokt«

Anna Rask Andersen, ordförande i Sjukhusläkarförbundet i Uppsala, anser Akademiska sjukhusets planer på att minska läkarstyrkan med 75 årsarbeten framstår som ännu mer oklokt med tanke på de väntade effekterna av lagändringarna.

Hur ska de klara det när övertidstaket redan nu är överskridet? I så fall får politikerna stå för att vårdens kvalitet och produktion blir lägre. •

FOTO: STAFFAN CLAESSE

En stor förändring i förslaget till nya arbetstidsregler är regeln om 11 timmars dygnsvila. Det kan innebära att mer arbete måste utföras dagtid.

hela tanken är ju att man ska jobba kortare pass, säger Eva Nilsson Bågenholm.

På många ställen är arbetspassen redan idag kortare inom gällande system. Eva Nilsson Bågenholm nämner barnkliniken på Östra sjukhuset i Göteborg där man har tio timmars jourpass på nätter och helger.

Max 48 timmar i veckan

Lagförslaget innebär också att längre arbetsvecka än 48 timmar inte tillåts. Enstaka veckor kan vara längre, men den genomsnittliga veckoarbetstiden får inte under en fyramånadersperiod överstiga 48 timmar. Genom kollektivavtal kan beräkningsperioden också dras ut till 12 månader.

Det är upp till varje land att avgöra om man vill göra ytterligare avsteg från 48-timmarsregeln, för alla AT-läkare eller om man vill tillåta individuella överenskommelser, så som Storbritannien gjort. Men den vägen har arbetslivsministern och regeringen inte valt.

»Kanske man måste anställa fler doktorer«

Per Nellgård, ordförande i Göteborgs sjukhusläkarförbundet, tycker att principen om 11 timmars dygnsvila är bra, det är en skyddslagstiftning. Och sannolikt blir det möjligt att göra vissa undantag, tror han, men på mindre ställen kommer det att bli praktiska problem.

Man kommer att få jobba fler men kortare pass och det är inte säkert att man klarar avtalets begränsningsregler om primärjour högst vart sjunde dygn. Kanske man måste anställa fler doktorer. •

Vi är väldigt glada att Hans Karlsson tagit fasta på att vi läkare ska behandlas lika enligt lagen, men att man lämnar till parterna att sluta kollektivavtal om frågor som är speciella för branschen.

Eva Nilsson Bågenholm tror inte att 48-timmarsregeln kommer att innebära några stora förändringar för kåren. Hon tror att de flesta redan idag har kortare genomsnittlig arbetsvecka om man slår ut timmarna på fyra eller sex månader.

Den väntade lagändringen innebär en tydligare anpassning till EUs arbetstidsdirektiv, något som enligt EU-kommissionen borde ha skett redan på 1990-talet. EU-direktivet gäller egentligen redan i Sverige och kommissionen har hotat Sverige med stämning inför EG-domstolen om svensk lag inte blir tydligare på den punkten.

I kraft nästa år

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 juli 2005. Läkarförbundet kommer i vinter att inleda en ny avtalsrörelse. Ett nytt avtal i konflikt med de nya reglerna skulle uppskjuta ikraftträdandet för just läkarkåren till 1 januari 2007, men enligt Eva Nilsson Bågenholm ska förbundets strävan vara att det nya avtalet lever upp till både 11 timmars dygnsvila och max 48 timmars arbetsvecka.

På EU-nivå pågår dessutom planer på ett nytt arbetstidsdirektiv på grund av missnöje med den EU-dom som förra året slog fast att all tid på arbetsplatsen ska räknas som arbetstid, något som också svenska arbetsgivare måste ta hänsyn till tills något annat gäller. Förhandlingar väntas i höst.

Elisabet Ohlin

elisabet.ohlin@lakartidningen.se